

Cumegn d'urna Surses digls 21 da favrer 2021

Messadi pertutgont igls projects da votaziun

Projects da votaziun

1. Dumonda da renovar igl label Parc Ela - renovaziun contract digl parc per igls onns 2022 anfignen 2031
2. Dumonda da cumprar ena surfatscha parziala dalla parcella da biagier digl cumegn (parc. nr. 5201, Badogna, Cunter) per biagier ena tgesa d'abitar (domicil primar)
3. Revisiun parziala dalla lescha da biagier da Savognin conc. la zona da hotel B Viols
4. Contract da dretg da biagier cun la Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz per ena surfatscha parziala dalla parcella nr. 5048 ainten la zona d'industreia Punt a Cunter

Infurmaziun:

Igl messadi tar la votaziun cumpara separo an rumantsch e tudestg. Las votantas ed igls votants survignan las actas percheigl u an rumantsch u an tudestg (analog alla practica tar las votaziuns federalas). Tottas dus versiuns èn activadas scu usito sen nossa pagina d'internet www.surses.ch (rubrica: politica – cumegn d'urna).

Stimadas votantas e stimos votants

Perveia dalla situaziun da Covid-19 tgi è anc adegna intscherta, ò la suprastanza communal decidia d'annullar la radunanza communal digls 25 da schaner 2021 e da manar tras an pe en cumegn d'urna igls 21 da favrer 2021.

Causa dalla situaziun da Covid-19 pogl esser, tgi gl'è facticamaintg betg pussebel da salvar ena radunanza communal. En muteiv èn indezis, tgi en domber considerabel da persungas cun dretg da votar pò betg sa participar alla radunanza communal, cunzont schi blera gliout è an curantegna u schi s'opponan muteivs epidemiologics. Tenor las experientschas actualas ins dastga betg spitgier tgi la situaziun sa migliurescha resp. sa normalisescha anfignen la fegn da favrer, malgro las ma-seiras relaschedas da cantun e confederaziun. Chito fò surtot la derasaziun digl coronavirus muto. Percheigl è la suprastanza communal pronta da neir siva er agl giaveisch dalla populaziun e da sottametter igls affars pendants agl cumegn d'urna per l'approvaziun. La basa legala da pudeir far chegl è dada dall'ordinaziun d'autorisaziun per igls cumegns sen basa digl dretg d'urgenza, tgi la regenza grischuna ò relaschea. L'ordinaziun è antrada an vigour igls 4 da november e vala anc anfignen igls 30 d'avregl 2021.

Considero igl fatg tgi la suprastanza communal ò decidia da sottametter er affars betg urgents all'urna, ò da neir fatg an vista alla votaziun all'urna ena consultaziun adequata, per integrar las persungas cun dretg da votar aint igl process dalla furmaziun dalla voluntad. Igl cumegn èn libers da decider an tge moda tgi els vottan far chegl. La suprastanza communal ò decidia da manar tras en'occurrenza d'infurmaziun virtuala igls 25 da schaner 2021. A caschung da chella èn nias preschentos igls projects da votaziun.

L'occurrenza d'infurmaziun passada pò neir vurdada anc eneda via computer, tablet (iPad) u smartphone (telefognin). Igl link per igl video è da cattar sen la pagina d'internet digl cumegn sot <https://surses.ch/RM/politica/votaziuns-communalas-urna.html>.

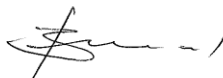
La suprastanza communal Az sottametta, stimadas votantas e stimos votants, igl rapport e las propostas dalla suprastanza per igls projects da votaziun.

Tinizong, igls 2 da favrer 2021

Per la suprastanza communal Surses:

Leo Thomann
mastral

Beat Jenal
scrivant da cumegn

Agiunta

- Contract da parc Parc Ela 2022 anfignen 2031

Messadi

pertutgont la votaziun all'urna digl cumegn da Surses digls 21-02-2021

Dumonda da renovar igl label Parc Ela - renovaziun contract da parc per igls onns 2022 anfignen 2031

Igl impurtant an furma concisa

La suprastanza communal propona allas votantas ed agls votants en EA alla renovaziun digl contract digl Parc Ela per igls onns 2022 anfignen 2031 perchegl tgi

- igl territori da skis Savognin ed igl Parc Ela èn cumpatibels - igl svilup digl territori da skis è ni periclito ni restranschia;
- la renovaziun ed igl angrondamaint d'implants d'infrastructura e bietgs èn er garantias aint igl parc natural;
- valan las mademas leschas aint igl parc scu er ordvart igl parc;
- existan ulteriouras garanzeias:
 - ✓ plan directiv regiunal tgi è liont per las autoritads
 - ✓ clausula da sorteida cun la pussebladad da sortair ainfra 6 meis sen la fegn d'en onn calendaric;
- ulteriouras tractativas cun igl Uffezi federal digl ambient (UFAM) per excluder igl territori da skis da Savognin èn sainza vistas:
 - ✓ la refusada digl UFAM è clera e fundada giuridicamaintg;
 - ✓ igl appartenent agl par è ord libra voluntad
- exaimpels per svilupps da territoris da skis ainten parcs naturals èn avantmang:
 - ✓ neivadoir a Beiva
 - ✓ arena da biatlon a Lantsch
 - ✓ Leukerbad, pendicularas da Torrent (construcziun nova da neivadoir cun lai d'accumulaziun)
 - ✓ Sörenberg (construcziun nova colliaziun digl territori da skis);
- la dumonda per la renovaziun digl label ò da neir inoltrada anfignen igl pi tard igl 1. d'avregl agl UFAM;
- l'Uniun Parc Ela è bagn etableida e porta contribuziuns da promoziun scu er creaziun da valour e perspectives per igl futur per igl antier Surses.

Schagn EA agl contract digl Parc Ela ed uscheia EA ad en turissem da tot onn ed ad en futur communabel digls territoris da skis e digl Parc Ela!

Project da votaziun davart la renovaziun digl contract da parc

Parcs naturels svizzers ston renovar mintga 10 onns lur label ed inoltrar lotiers ena dumonda alla confederaziun per survegnair la lubientscha. Igl Parc Ela stò renovar ossa igl label per igls onns 2022 anfignen 2031. Scu part dalla dumonda, ò la populaziun da mintga cumegn digl parc da votar davart igl contract da parc tranter igls cumegns e la purtadra digl parc (Uniun Parc Ela). Votantas e votants digl cumegn da Surses pon decider damai, schi igl cumegn duess restar per ulteriours 10 onns aint igl Parc Ela.

Igl contract digl parc fixescha las incumbensas e rollas tranter igls cumegns digl parc e la purtadra digl parc (Uniun Parc Ela). Da prancepi è igl parc garantia, schi quatter digls seis cumegns igl approveschan. Igl cumegn da Surses è igl davos cumegn aint igl Parc Ela tgi votescha davart igl contract da parc. Tot igls oters cumegns (Albula/Alvra, Barvogn Filisour, Tavo [fracziun da Tagn], Lantsch, Farrera) on gio approvo igl contract. Schi igl cumegn d'urna Surses refusescha igl contract da parc, fò igl noss cumegn a parteir digl onn 2022 betg ple part agl territori digl Parc Ela.

La supranza propona en EA agl contract digl parc, percheigl tgi ella è persuadeida, tgi en svilup persistent è d'avantatg e tgi gl'è tuttegn pussebel da renovar e biagier or igls implants dallas pendicularas da Savognin.

Parc natural regional - pertge vogl?

En Parc natural regional è en label tgi vign surdo dalla confederaziun (Uffezi federal d'ambient) per territoris, tgi sa distinguan an spezial antras lur caracteristicas d'ena cuntrada naturala e culturala. Parcs naturels regionals èn ultra da chegl en instrumaint da promoziun e finanziaziun dalla confederaziun e digl cantun pigl territori rural. En parc natural persequitescha dus incumbensas principals:

- rinforzar en'economia practitgeida an senn persistent e promover la commercialisaziun da sies products e sias prestaziuns da sarvetsch
- mantigneir ed revaletar la qualitat dalla nateira e cuntrada

Aint igl parc natural valan las mademas leschas scu ordvart en parc natural.

Situaziun da partenza e discussiun digl perimeter davart igl territori da skis da Savognin

La situaziun da partenza an Surses è sa midada an cumparaziun cun la votaziun dad avant 10 onns perveia dalla fusiun digls cumegns igl 2016. Anfignen ossa faschevan igls territoris digls cumegns uriunds da Tinizong-Rona (muteiv: ovra idraulica Ragn d'Err) scu er Riom-Parsonz (muteiv: territori da skis da Savognin) betg part agl Parc Ela.

Per parcs naturels regionals scu igl Parc Ela vala igl prancepi, tgi la surfatscha digl parc natural cumpeglia igl antier territori cvommunal (art. 19 alinea 2 ordinaziun davart igls parcs). Chegl monta per Surses, tgi cun l'approvaziun digl contract da parc vign integro igl antier territori communal aint igl Parc Ela, oramai er igl territori da skis da Savognin.

Igl existan dus excepziuns da chest prancepi: l'integrasiun d'en territori natural pi grond determino geograficamaintg (exaimpel Parc Ela: Welschtobel, Alvagni) u l'integrasiun dalla part rurala d'en cumegn d'agglomeraziun (exaimpel Parc Ela: Tagn/fracziun da Tavo).

I vign tamia tgi cun l'integrasiun digl territori da skis aint igl perimeter digl parc possigl dar eventualas restricziuns per biagier u renovar igls indrezs. Per evitar tgi la dumonda digl territori da skis metta la populaziun sen ena deira prova, ò la supranza communal ampruo da contanscher ena regulaziun excepziunala e da pudeir scloder er an futur igl territori da skis da Savognin digl perimeter digl parc. La proposta correspondententa è neida inoltrada da cunsigliar guvernativ Jon Domenic Parolini, parsoura digl Departamaint d'educaziun, cultura ed ambient digl Grischun, an collaboraziun cun igl Uffezi per la nateira ed ambient (UNA) e l'Uniun Parc Ela - sustignia da tot igls cumegns digl parc - agl Uffezi federal d'ambient (UFAM).

Igl UFAM ò refuso la regulaziun excepziunala cun las suandontas mutivaziuns e commentaris (*extract an lungatg original*):

„Im Fall Surses entspricht weder der Anlass (Ausschluss des Skigebietes) für die Gewährung einer Ausnahmegewilligung noch die Art der räumlichen Umsetzung den gesetzlichen Grundlagen.“

„Gerne weisen wir darauf hin, dass in verschiedenen Regionalen Naturparks Skigebiete existieren, teilweise von ähnlicher Grössenordnung wie dasjenige in Savognin. Diese Skigebiete können weiter betrieben und Anlagen wenn nötig erneuert und auf den Stand der Technik gebracht werden.“

„Wir sind überzeugt, dass diejenigen Parkgemeinden, die sich integral für eine nachhaltige Entwicklung engagieren wollen und damit von dieser Förderung profitieren (5.245 Millionen Franken seitens Bund für Parc Ela in den Jahren 2020 - 2024), sich weiterhin an einem Park beteiligen werden. Die Beteiligung an einem Park von nationaler Bedeutung ist aber freiwillig.“

Er intervenziuns suandontas sur canals politics direct a Berna tar igls uffezis responsabels, on purto nignas propostas per ena soluziun.

Gio igl onn 2009 ò dr. jur. Giusep Nay mess an dumonda la legalitad dallas determinaziuns davart igl perimeter digl parc. Gio alloura ò igl UFAM randia attent, tgi la furmazium ed igl menaschi da parcs naturals seian facultativs. E tgi las leschas vegian lour vigour sainza midada; tgi sa meida navot ve da cumpetenzas e proceduras; e tgi seia da prancepi pussebel da renovar e biagier novs implants d'infrastructura e bietgs. Pinavant è nia fixo gio alloura, tgi l'integrasiun digl territori da skis da Savognin seia cumpatibla cun las preteisas ad en parc natural regional.

L'appartenenza ad en parc è voluntaria per en cumegn, e la confederaziun ò da decider an dumondas digl perimeter sen basa dallas regulaziuns excepziunalas tenor l'ordinaziun davart igls parcs (art. 19 alinea 2a e 2b) u tenor interess naziunals surordinos (scu plans sectorials dalla confederaziun). Aint igl Parc Ela scu er aint igls ples digls oters parcs naturals svizzers, dattigl percheigl excepziuns lubeidas dalla confederaziun. Igl territori da skis da Savognin croda pero sot nignas da chellas excepziuns tgi pudessan neir lubeidas.

La populaziun digl cumegn da Surses ò uscheia la tscherna cun en EA da restar cun igl antier territori communal venavant aint igl Parc Ela, u cun en NA da betg esser ple ena part digl parc natural. Gl'è betg pussebel da votar davart la dumonda „EA sainza territori da skis“.

Ponderaziuns dalla suprastanza communal davart la tematica digl territori da skis Savognin

La suprastanza communal è sa fatschentada minuziousamaintg cun la tematica digl territori da skis Savognin. Ella na vei nign prieveil per igl ulteriour svilup digl territori da skis Savognin perveia dall'appartenenza agl parc. Chegl per las suandontas raschungs:

- Aint ed or digl perimeter digl parc valan las mademas leschas;
- Igl plan directiv regional, tgi è liont per las autoritads, cuntigna scu garanzeia supplementara igls temas delicats scu igl ramplazzamaint u la construcziun nova d'indrezs d'infrastructura e da bietgs aint igl Parc Ela;
- L'appartenenza agl parc natural è limitada sen 10 onns, siva stò la populaziun votar puspe sch'ins vot restar venavant aint igl parc;
- Clausula da sorteida pi strantga aint igl contract da parc:
Sen giaveisch dalla suprastanza communal Surses cuntigna igl contract da parc da nov en artetgel, tgi lubescha ad en singul cumegn da sorteir avant taimp an terma da 6 meis sen la fegn d'en onn calendaric, schi en project d'investiziun vign impedia cumprovadamaintg perveia dall'appartenenza agl Parc Ela. Igls ulteriours cumegnns digl parc on accepto chella clausula da sorteida ed er igl UFAM ò approvo ella;
- Per la suprastanza communal èn las temas, tgi las organisaziuns per la protecziun digl ambiaint vegian automaticamaintg igl dretg da far opposiziun cunter projects d'infrastructura, schi igl territori da skis seia aint igl perimeter digl parc, betg fundadas. Schi vo per la protecziun dalla nateira e dalla patria; per dumondas digl ambiaint; intervenziuns da planisaziun; problems cun igl gôt, cun paleis ed uscheia venavant; èn las organisaziuns per la protecziun digl ambiaint gio ossa legitimadas d'inoltrar protestas. Cun oters plets, sch'igl territori da skis è aint igl parc u betg, meida navot. Las organisaziuns per la protecziun digl ambiaint èn an mintga cass legitimadas d'inoltrar protestas cunter projects d'infrastructura. Igl Parc Ela pò esser en partenari ferm tar tals projects, per far sclarimaints preliminaris e mussar se soluziuns cumpatiblas (scu p.ex. tar la sanaziun dalla pale ota Camon a Beiva);

- Igl davos 10 onns on pudia neir realisos divers projects da construcziun aint igl Parc Ela, tranter oter la construcziun nova dall'arena da biatlon a Lantsch; igl tunnel nov digl Alvra cun en plazzal grond da construcziun a Preda (plazza d'installaziun, deponia, etc.); la realisaziun dall'ovra idraulica Adont, neivadoir dalla Runals Bivio SA). Tar nigns da chels projects èn nias inoltros recurs perveia dall'appartenenza agl parc;
- I dat ples bungs exaimpels tgi mossan, tgi igl svilup da territoris da skis è cumpatibel cun las preteisas ad en parc natural, uscheia p.ex.:
 - ✓ Torrenthorn-Bahnen Leukerbad aint igl parc natural Pfyng-Finges - construcziun nova digl antier indrez tecnic per annavar incl. igl lai d'accumulaziun nov.
 - ✓ Sörenberg ainten la biosfera Entlebuch dall'UNESCO - realisaziun d'ena colliaziun da territoris da skis.

Svilup dall'Uniun Parc Ela

Igl Parc Ela è sa sviluppo plaschevlamaintg bagn igls davos onns. Giasts ed indigens, pero er la nateira e cuntrada profiteschan digls numerous projects dall'Uniun Parc Ela. Ampremas temas, tgi en parc natural regional magna a restricziuns ed impedimaints, èn betg sa verifitgeidas ni aint igl Parc Ela ni ainten egn digls oters parcs naturels dalla Svizra. Anzi, er tar nous ò l'Uniun Parc Ela savia metter an muvimaint bler, tgi fiss betg sto pussebel sainza igl parc natural. L'Uniun Parc Ela è sa sviluppada ad ena pitschna interpresa cun en preventiv annual da radond 2.2 milliuns francs e tgi porscha radond 10 plazzas cumplagnas.

En aspect impurtant èn pinavant igls daners da promoziun da cantun e confederaziun, tgi vignan graztga agl Parc Ela an nossa regiun. Ainten la perioda tranter igls onns 2016 anfignen igls 2024 è chegl radond 15 milliuns francs. Daners tgi vignan impundias digl parc Ela tranter oter per realisar projects, per mantigneir e revaletar nateira e cuntrada, per maseiras da furnaziun e per purscheidas ed occurrenzas turisticas. Scu cuntermaseira paian igls cumegn venavant ena contribuziun da commembranza da fr. 17.00 per abitant ed onn agl Parc Ela. Chella contribuziun da commembranza è siva digl 2005 restada madema. Per igl cumegn monta chegl ena contribuziun annuala agl Parc Ela da radond 40'000.00 francs. Chinto anturn monta chegl tgi per mintga franc tgi igl cumegn imponda pigl Parc Ela, vignan anavos ainten nossa regiun ple tgi 40 francs da cantun e confederaziun.

Malgro igl svilup positiv dattigl anc bler da far aint igl Parc Ela. L'Uniun Parc Ela ò constato tranter oter en ulteriour basigns d'ager segl sectour dall'economia: da preschaint èn an cursa dus projects an Surses cun potenzial per igl avigneir: d'ena vart la realisaziun digl Parc Ela-Trek cun la nova pussebladad da pernottar segl pass digl Sêt ed an Val d'Err; e dall'otra vart igl project per igl svilup regional (PRE), tgi prevei tranter oter da professionalisar la commercialisaziun e la vendita da products or digl Parc Ela. Accents supplementars vot igl Parc Ela metter igls proxims onns er tar la promoziun dalla cultura e per manar ansemen la gliout, las vischnancas e valladas, scu er tar la preschientscha rinforzada sen la fiera turistica.

En aspect tg'ins dastga betg amblidar è la relevanza digl label Parc natural per igl li da Surses: l'appartenenza agl parc natural represchainta per investours (scu p.ex. la gruppa da hotels JUFA) ultra dallas pendicularas, Origen ed igl lai en argumaint essenzial da commercialisaziun. Er la strategia dalla destinaziun digl cumegn e dalla Turissem Savognin Bivio Albula SA preschaintada da curt, accentuescha l'impurtanza digl potenzial digl spazi natural e cultural Surses scu part digl pi grond parc dalla nateira dalla Svizra.

Cun igl Parc Ela ègl gartagea igls davos onns da stabileir ena pitga impurtanta per igl svilup digl territori turistic e digl spazi da veiver Surses.

Tge capeta tar en NA?

Tar en NA dallas votantas e digls votants vign igl cumegn da Surses betg ple ad appartigneir agl Parc Ela a parteir digl onn 2022. La dumonda da renovar igl label ò da neir inoltrada igl pi tard igl 1. d'avregl agl Uffezi federal d'ambiant.

Ena dumonda da pudeir far part anc eneda è da tot taimp pussebla. Pero vign a midar navot ve dalla situaziun da partenza e dalla dumonda digl perimeter pertutgont igl territori da skis. Igl Uffezi

federal d'ambient è betg dependent dalla commembranza digl cumegn Surses agl Parc Ela. Igl UFAM menziunescha adegna puspe tgi seia facultativ da far part agl parc.

Ultra dalla lubientscha digl UFAM stuessan tar ena dumonda da puspe pudeir far part agl parc, dar tot igls oters cumegns digl Parc Ela lour consentimaint.

Igl Parc Ela vign ad exister venavant er sainza Surses, cunhegl tgi tot igls oters cumegns digl parc on gio accepto la renovaziun digl contract da parc.

Per la perioda da finanziaziun 2020 anfignen 2024 vignan cantun e confederaziun a metter a disposiziun agl Parc Ela la somma deliberada e vign er siva ad alimentar igls parcs naturels regionals cun contribuziuns da promoziun. Igl cumegn da Surses pò decider, sch'el vot profitar da chegl e da tot igls ulteriours avantatgs e schanzas tg'igl Parc Ela porscha, cun restar part digl parc natural, u betg.

Campagna da votaziun cunter la renovaziun digl contract digl parc

An vista alla votaziun è sa furmo en comite cunter la renovaziun digl contract da parc cun igl perimeter digl antier cumegn, vot deir incl. igl territori da skis dallas pendicularas da Savognin. Igl comite pretenda, tgi la suprastanza communal peglia se novas contractivas cun igl UFAM per contanscher tg'igl territori da skis vigna sclos digl perimter digl parc.

La suprastanza communal è persvadeida tgi ulteriouras tractativas èn invanas, perchehl tgi la basa legala è clera. Sch'ins vot contanscher tg'igl perimeter digl parc ò betg da cumpiglier igl antier territori communal, fissigl d'ampruar da reveder an chel senn l'ordinaziun davart igls parcs. Chegl fiss da prancepi pussebel, cundiziuness pero tg'igl parlamaint federal niss activ an tgossa e duman-dess cun ena moziun la revisiun dall'ordinaziun davart igls parcs. Chella vess alloura da neir approvada digl cunsegl federal. La revisiun dall'ordinaziun davart igls parcs n'è an mintga cass betg pussebla ainfer taimp util. Schi ena revisiun niss ansomma fatga angal per igl Parc Ela, pò neir mess an dumonda.

Agl comite tgi sa fò ferm cunter la renovaziun digl contract digl parc fon part er commembers digl cunsegl d'administraziun dalla Turissem Savognin Bivio Albula SA (TSBA SA). Els zappan se scu persungas privatas aint igl comite, sainza far igl liom tar lour funcziun ainten la TSBA SA. La suprastanza communal è stupeida e desillusiunada da chel ager, tant daple tgi la TSBA SA è stada infurmada ed involvada ainten las tractativas cun cantun e confederaziun pertutgont la dumonda digl perimeter.

Renovaziun digl contract da parc scu schanza

La suprastanza communal è persvadeida tgi la commembranza digl Parc Ela cun integraziun digl antier territori communal incl. igl territori da skis dallas pendicularas da Savognin, porta a tots schanzas. Per igl cumegn, per igl turissem, per la mastranza locala e per la populaziun da Surses.

La suprastanza communal recumonda alla populaziun en EA tar igl contract da parc 2022 anfignen 2031.

- En EA per en avigneir comunabel digl parc natural e pendicularas.
- En EA per rinforzar en'ulterioura pitga per en svilup persistent digl spazi da veiver Surses cun economia e turissem.
- En EA per meds finansials supplementars per projects a favour dalla regiun.
- En EA scu previsiun intelligente pigls noss beadis ed an regurdientscha agl spiert da pionier da taimps passos.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona agl cumegn d'urna d'acceptar igl contract da parc digl Parc Ela per igls onns 2022-2031.

Dumonda da cumprar ena surfatscha parziala dalla parcella da biagier digl cumegn da Surses (parcella nr. 5201, Badogna, Cunter) per construeir ena tgesa d'abitar (domicil primar)

Igls conjugals Emerita e Niclo Thomann dumondan agl cumegn da pudeir cumprar ena surfatscha da 779 m² dalla parcella nr. 5201, Badogna, a Cunter, per construeir per els ena tgesa d'abitar. Chella part dalla parcella sa catta ainten la zona d'abitar 2. Las cundiziuns per la vendita da taragn dalla surfatscha parziala a Badogna èn regladas ainten la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter. Sa basond alla furmla stipulada ainten chella lescha per calcular igl prietsch da compra, è chel nia fixo sen fr. 120.00/m². L'equipaziun dalla parcella succeda davent dalla Veia Badogna sur igl toc dalla parcella da veia tgi è neida parcellada or.

Tenor la lescha menziunada soura pò igl taragn neir vandia angal a persungas maiorennas, naturalas e sesentas a Cunter, chegl vot deir, tgi on lour domicil da taglia e dretg civil an noss cumegn, u tgi peglian domicil a cò igl pi tard cura tgi sa casan ainten la tgesa erigeida segl taragn tenor contract da compra. Ultra da chegl on igl cumpraders da s'obliier da mantigneir lour domicil a Cunter per aglmanc 25 onns ed els ston abitar sezs aint igl object. Persungas tgi disponan gio d'en bagn immobigliar agl senn d'artetgel 655 digl codesch civil svizzer - cun excepziun da taragn tg'ins na so betg surbiagier - u d'en dretg d'abitar u d'adiever a Cunter na pon betg acquistar ena parcella da biagier agl senn da chesta lescha. Igls petents possedan actualmaintg en travagl puril incl. tgesa a Parsonz. Per pudeir cumprar la surfatscha giavischeida dalla parcella da biagier nr. 5201 a Cunter, on els da vender lour tgesa a Parsonz igl pi tard igl mument tgi la tgesa nova a Cunter è construeida a fegn e pronta per abitar.

Davart la vendita da taragn da biagier dallas parcellas digl cumegn a Badogna, Cunter, decida la radunanza communal, resp. igl cumegn d'urna an chella situaziun extraordinaria da Covid-19, alla basa dalla lescha menziunada soura tenor libra raschung. En dretg alla compra d'ena parcella da biagier numnada n'exista betg.

Ord vista dalla suprastanza na dattigl nignas objecziuns da vender la surfatscha giavischeida da 779 m² agls conjugals Thomann. Els on pero da neir siva a tottas cundiziuns prescretgas dalla lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter.

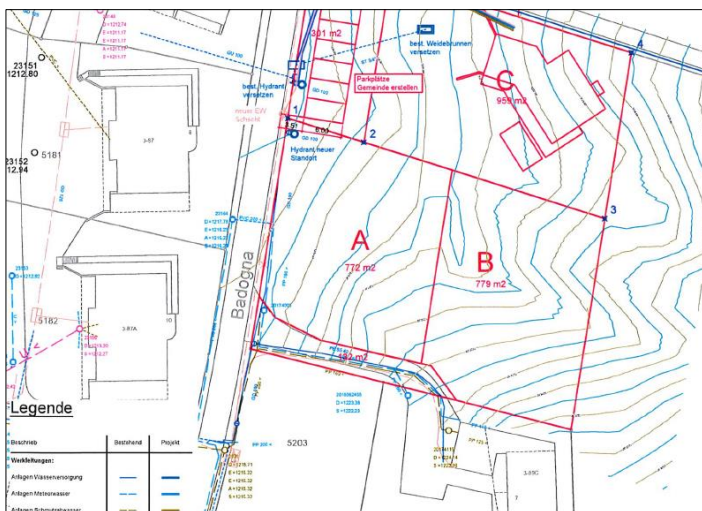
Practica digl cumegn da Surses pertutgont la vendita da taragn da biagier a persungas digl li

A caschung dall'occurrentza d'infurmaziun virtuala digls 25 da schaner 2021 è nia fatg la dumonda, tenor tge criteris tg'igl cumegn venda igl sies taragn da biagier. Gl'è er nia ranfatschea, tg'igl cumegn na publitgescha betg tge parcellas tgi seian vanalas e scu tg'ins vegia uscheia la pussebladad da cumprar ena tala parcella.

Divers cumegnns uriunds an Surses vevan stgaffia zonas cun taragn da biagier per persungas tgi on stuia s'obliier da piglier domicil an cumegn. Fegnameira era da pussibilitar a persungas indigenas, da biagier en'atgna tgesa. Per la cunsigna da taragn da biagier an dretg da biagier u per la vendita èn nias relascheas reglamaints correspondentes. Chels reglamaints èn anc adegna an vigour e la vendita da taragn, scu aint igl cass preschaint a Badogna, succeda tenor las disposiziuns stipuladas aint igl reglamaint respectiv. Actualmaintg posseda igl cumegn anc talas parcellas da biagier a Salouf (quartier Davos-Clavo), a Cunter (quartier Badogna) ed a Savognin (quartier Sulom). Ultra da chegl posseda igl cumegn anc otras parcellas da biagier an diversas vischnancas, per las qualas i dat pero nigns reglamaints tgi fixeschan las cundiziuns da vendita. Persungas interessadas pon s'annunztgier da tot taimp tar igl uffezi da biagier digl cumegn da Surses e s'infurmar davart parcellas disponiblas. Schi ena parcella corresponda agls giaveischs, ins pò inoltrar ena dumonda da

compra alla suprastanza communal. Per cass tgi la parcella giavischeida è anc libra ed igls interessents adampleschan las disposiziuns legalas, pò neir fatga la procedura da compra tenor igl reglamaint respectiv. Schi ples persungas inolteschan an scretg en'offerta da compra per la madema parcella, vign risguardada chella dumonda tgi è neida inoltrada gl'amprem.

Sen basa dalla legislaziun surordinada davart la planisaziun digl territori è igl cumegn obliia da

dezonar ena part considerabla dallas reservas actualas da taragn da biagier. Aint igl model directiv digl territori digl cumegn da Surses, tgi vala scu basa per la planisaziun locala digl cumegn, ò la suprastanza communal definia parcellas agl our digl territori abitabel, tgi duessan neir pigleidas or dalla zona da biagier. Da chella maseira pon esser pertutgeidas er parcellas da biagier digl cumegn da Surses, numnadamaintg er a Badogna, Cunter. Schi ena parcella giavischeida sa catta propi ainten en li tgi è previa da piglier or dalla zona da biagier, pò la suprastanza betg lubeir la vendita anfignen tgi la planisaziun locala è terminada

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona agl cumegn d'urna da corresponder alla dumonda digls conjugals Emerita e Niclo Thomann da pudeir cumprar ena surfatscha da 779 m² dalla parcella da biagier nr. 5201, Badogna, a Cunter, per igl prietsch da fr. 120.00/m² e conform allas cundiziuns fixadas ainten la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter.

Revisiun parziala dalla lescha da biagier da Savognin conc. la zona da hotels B a Viols

Savognin dispona aint igl territori da Viols d'ena zona da hotels betg surbiageida anfignen ossa (zona da hotels B). Tar Viols sa tractigl d'en punct central da svilup per menaschis d'alloschamaint. Uscheia ègl er fixo aint igl model directiv digl cumegn uriund da Savognin digl onn 2008. An connex cun l'elaboraziun digl model directiv digl territori communal per igl cumegn fusiuno da Surses, è igl li da Viols nia examinò danovamaintg. Er ord vista dad oz è igl li adatto per adievers d'alloschamaint, causa dalla vischinanza allas pendicularas, agl Lai Barnagn scu er agl center da Savognin. Aint igl model directiv digl territori digl cumegn da Surses è igl li da Viols a Savognin fixo scu territori da svilup per turissem ed alloschamaint.

A Viols èn gio nias iniziias divers projects d'alloschamaint. Igls davos onns ègl sa musso, tgi las disposiziuns da zonas dalla zona da hotels B na correspondan betg ple allas pretensiuns odiernas per projects d'alloschamaint arisguard la dimensiun admissibla digls edifezis e la cefra d'utilisaziun. Per pudeir sviluppar igl li da Viols tenor igls intents digl nov model directiv digl territori digl cumegn da Surses, ègl percheigl previa d'adattar las disposiziuns da construcziun per la zona da hotels B. Cun applitgier la lescha da biagier da Savognin è sa musso ultra da chegl tgi la disposiziun da construcziun per fixar l'otezza

dalla fatscheda tar bietgs cun tetg plat (cun u sainza plang d'attica) magna a tractamaints ineguals an cumparaziun cun bietgs cun tetg da culmar.

La revisiun parziala cumpeglia las midadas suandontas:

Adattaziun dalla cefra d'utilisaziun admissibla

- Igl mument vala per la zona da hotels B ena cefra d'utilisaziun da 0.85.
- Igl cumegn ò constato, tgi projects da hotel on tenor la contemplaziun dalla rentabilitad en basigns pi grond per surfatschas da plangs.
- Pinavant ègl da considerar tgi tenor la legislaziun surordinada (lescha davart la planisaziun digl territori ed igl plan directiv cantunal) ègl da garanteir en'utilisaziun schi optimala scu pussebel dalla zona da biagier existenta (construcziun concentrada).
- Alla basa da chella situaziun da partenza prevei igl cumegn cun la revisiun parziala preschainta da dulzar da maniera moderada la cefra d'utilisaziun d'anfignen ossa 0.85 sen da nov 1.00. Chegl corresponda alla cefra d'utilisaziun admissibla ainten la zona da vischnanca da Savognin.

Adattaziun dalla lunghezza digl bietg

- Ainten la zona da hotels B vala oz ena lunghezza maximala digl bietg resp. larghezza digl bietg da 30 m. Gio an connex cun oters projects d'alloschamaint aint igl cumegn (p.ex. hotel Grava a Savognin, tgi è igl mument an construcziun) sa mossigl, tgi tals menaschis èn ranvias savens a dimensiuns pi grondas. La lunghezza digl bietg duess percheigl neir augmentada sen 55 m.

Adattaziun dall'otezza totala e dalla fatscheda tar bietgs cun tetgs plats

- La formulaziun ainten la lescha da biagier, tenor la quala l'otezza totala per bietgs cun tetg plat sa redutgescha per 2.50 m, è sa mussada ainten la practica per betg adequata. La disposiziun ò per consequenza, tgi l'otezza totala digls bietgs cun tetg plat ainten singulas zonas è pi bassa tgi l'otezza dalla fatscheda (zona da hotels B).
- Da nov duess neir renunztgia alla reducziun actuala dall'otezza totala da 2.50 m tar bietgs cun tetg plat.
- Tar bietgs cun tetg plat è lubia en plang d'attica. Chel vign betg considero per fixar l'otezza dalla fatscheda, ò pero da risguardar an mintga cass l'otezza totala.

Cooperaziun publica ed andamaint dalla procedura

L'exposiziun da cooperaziun publica ò gia li digls 11 da december 2020 anfignen igls 11 da schaner 2021. Durant l'exposiziun da cooperaziun on persungas interessadas pudia inoltrar giaveischs e propostas alla suprastanza communal. Agl cumegn è neida inoltrada ena posiziun, tgi ò cuntignia nignas propostas concretas per midadas. La suprastanza ò gio raspundia a chella posiziun. Scu gio menziuno, è la necessitad mutivada cotras, tgi cun las cundiziuns realas e legalas tgi valan oz, ègl betg pussebel da realisar en hotel da treis u quatter steilas, tgi renda.

Schinavant tgi la revisiun parziala dalla lescha da biagier da Savognin pertutgont la zona da hotels B a Viols vign acceptada digl cumegn d'urna, suonda siva l'exposiziun da recurs publica durant 30 deis, ed alloura, siva dalla rectificaziun d'eventuals recurs, l'approvaziun antras la regenza grischuna.

Facit

La revisiun parziala pertotga sulettamaintg adattaziuns digl dretg da construcziun, tgi cumpeglian er en augmaint dall'intensitad d'utilisaziun ainten la zona da hotels B. En adiever schi optimal scu pussebel dallas reservas dallas zonas da biagier corresponda alla fegnameira dalla legislaziun davart la planisaziun digl territori, e vign contanschia cun la revisiun parziala preschainta.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza communal propona agl cumegn d'urna d'acceptar la revisiun parziala dalla lescha da biagier pertutgont la zona da hotels B a Viols, Savognin.

Approvaziun digl contract da dretg da biagier cun la Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz pertutgont ena surfatscha parziala dalla parcella nr. 5048 ainten la zona d'industreia Punt a Cunter

La radunanza communal Surses digls 3 da fanadour 2020 ò decida cun fitg gronda maiortad da privatisar la rezgia communal a Tinizong e da conceder an chest connex alla Uffer SA igl dretg da biagier pigl antier areal dalla rezgia communal per realisar en center modern per l'elaboraziun da lenna. Igl dretg da biagier per la parcella nr. 345, Plaz la Rezia, a Tinizong cun ena surfatscha da radond 16'000 m² vign stabilia per 50 onns.

Igl project vign mano sot igl nom „resurses2025“. Igl project vign elaboro an strètga collaboraziun cun igl cumegn.

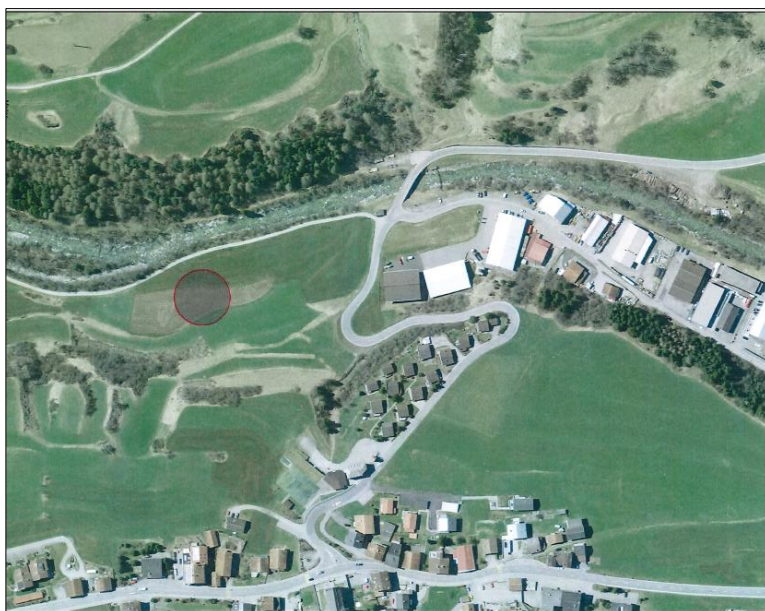

En pass intermediar impurtant per pudeir realisar igl project è la dissoluziun digl dretg da biagier cun la Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz, cun sedia aint igl cumegn da Vaz/Ober-vaz. La parcella da dretg da biagier an dumonda nr. 897, cun ena surfatscha da 1'041 m², è ansarada ainten la part agl sid digl areal dalla rezgia ed impedescha en'utilisaziun digl antier areal, tgi „resurses2025“ dovra.

Infurmaziuns davart igl project è da catter sen www.resurses.ch e code QR

Igl responsabels dalla Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz sustignan igl project „resurses2025“ ed è sa declaros pronts da dissolver an ancligientscha igl dretg da biagier, tg'igl anteriour cumegn da Tinizong veva concedia igl onn 1998. Chegl cun la cundiziun tg'igl cumegn possa metter a disposiziun en'otra parcella adattada. Siva divers sclarimaints ed an consultaziun cun igls responsabels dalla societad anonima, ins è sa convagnia per la surfatscha parziala da 1'040 m² dalla parcella nr. 5048 digl cumegn ainten la zona d'industreia Punt a Cunter, tgi è situada gist siva la parcella surbiageida dalla firma Electro Luzio Michael. Cunchegl tg'igl contract da dretg da biagier existent vign dissolvìa, vign igl nov dretg da biagier per la parcella a Cunter stabilia per 30 onns.

Igl tschains annual digl dretg da biagier vign fixo aint igl rom digl contract da dretg da biagier existent, sa basond sen la practica actualmaintg vertenta digl cumegn da Surses per stabileir dretgs da biagier e tenor igls prietschs da fiera locals.

Per realisar igl project „resurses2025“ ègl stringentamaintg necessari da dissolver igl contract da dretg da biagier cun la Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz per la parcella a Tinizong. Per igl cumegn da Surses sa dattan cun chella midada digl dretg da biagier nigns disavantatgs. Perancunter vign pussibilito da realisar en center modern per l'elaboraziun da lenna, tgi dat impurtants impuls economics per l'industreia locala e per igl cumegn.

Proposta dalla supranza communal:

La supranza communal propona agl cumegn d'urna da

- dissolver igl contract da dretg da biagier per la parcella da dretg da biagier nr. 897, Plaz la Rezia, Tinizong, cun la Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz; e da
 - conceder alla Kieswerk Bovas SA Lantsch/Lenz igl dretg da biagier per la surfatscha parziala da 1'040 m² dalla parcella nr. 5048 ainten la zona d'industreia Punt a Cunter. Igl madem mument vign concedia alla supranza la cumpetenza d'elaborar e sottascreiver igl contract da dretg da biagier aint igl rom digls parameters menziunos soura.
-